

Ford Puma a Kuga jsou vozi kategorie SUV, do kterých se dobře nasedá a řidič má přehled odění před sebou.

Ford Puma zaujme svou kompaktností a větší Kuga s variabilním zavazadlovým prostorem je navíc k dispozici s hybridním pohonem.

Rezervujte si dvoudenní testovací jízdu na Ford skladem CZ.

Máloco ve spojených státech dokáže vyvolávat reakce tak proti chůdné jako affirmative action, čili princip zohledňování etnického původu při posuzování žadatelů o místo, ať už při studiu nebo v práci.

A medický nejvyšší soud tuto praxi v kontextu přijímacího řízení na univerzity poznačil minulý týden za protiústavní a de facto jí tak vystavil úmrtní list.

Na zatímco někteří kritici tak zvané pozitivní diskriminace v čele s exprezidentem Donaldem Trumpem Jáseli Nadšením

současně v bílého domu Joe Biden neskrýval své sklamaní.

Biden zduraznil, že právě v diverzitě, kterou afirmativní akce řízeně vytváří je síla Ameriky, a že ze snach o dosažení co největší etnické rozmanitosti v univerzitním prostředí se nesmí ustupovat a vracet se zpět.

Co tedy zrušení afirmativ action v praxi bude znamenat?

Jaká byla historie tohoto opatření ve spojených státech?

A proč o něm nejvyšší soud nakonec rozhodl tak, jak rozhodl?

Je úterý čtvrtého července, tady je Pavel Wondra a pětadesátdevět.

Spravorejský podcast se znam sprav.

Jan Veneš, amerikanista z Ostravské univerzity. Dobrý den.

Dobrý den a děkuji za pozvání.

Jak významnou spravou to rozhodnutí nejvyšší osobnou spojených států z vašeho pohledu je?

Jak důležitý byl ten princip afirmative action či pozitivní diskriminace jak se jich taky někde říká při přijímacím řízení na univerzity z pohledu nějakých, řekněme dlouhodobých snach o rovnější postavení menšin v rámci americké společnosti?

Ten nástroj afirmative action to znamená nějaká podpora studentů z etnických dlouhodobě vyloučených nepodiskriminovaných menšin v přístupu k Vysokoškou skému vzdělání je podle mnoho historiku sociologů, právníku politických komentátorů, historicky asi nejspěšnější.

Byť ne ani náhodu dokonalý nástroj, který byl používán k nápravě historických křivt vůči zejména afroamerickému obyvatelstvu, ale i dalším menšinám a právě ve snahách o jejich zrovnoprávnění.

Takže zrušení tohoto principu, tohoto nástroje bude mít samozřejmě dost zásadní dopad.

Druhá věstře bych tomu řekli, že zároveň to musíme brát v kontextu toho, že ten současný soud nejvyšší v tom, jak je nastavený, řekněme většinou šesti soudů velmi konzervativně, tak už se mu za pár let povedlo zásadně omezit ochranu životního prostředí ze strany federalní vlády, omezil volební práva, interukce minulý rok, velmi rošířil právo na nošení a tričení zpraní a nově vlastně ještě to trošku zaniklo vpátek rozhodl o tom, že jeho se diskriminovat osoby z komunity LGBT plus.

Americký nejvyšší soud dal za pravdu webové desajnerce, která kvůli křesťenské výře odmítá navrhopat

svatepní internetové stránky prostejno pohlavní páry, odkázal na ústavní právo na svobodu projevu.

Takže za posledních pár let se povedlo o tomhle soudu demontovat, včetně tady ta affirmative

action,

demontovat základní výdobytky hnutí za občanská práva a dalších těch hnutí z 60. a 70. let za různá občanská práva.

A úplně poslední věť, k tomu bych chtěl, je to asi do zásadní spekulace.

Já si nemyslím, že by Barack Obama se kdy mohl stát prezidentem, kdyby nebyl tím člověkem, kterému pomohla affirmative action,

by se nikdy nemohl dostat na Harvard, nemohl by být tak úspěšným hráčem politickým, protože by neměl ty konek se nebýt affirmative action.

Amecké univerzity už nebudou smět používat připřímání studentů rasové hledi skorozodl o tom nejvyšší soud spojených států.

Nejvyšší soud, kde mají konzervativní soudci, většinu rozhodl, že je proti ústavní brát v potas a rasu připřímání na vysoké školy.

Podlelních studenti mají mít právo na to, aby měli záruku, že je čekají rovnocné podmínky.

Vrdek Tsoudus sklamal stávajícího prezidenta Bidena. Podle něj byla právě v rozmanitosti sýla univerzit.

Nejvyšší soud v podstatě zrušil afirmativní akci upřímání řízení na univerzity. Já s tím to rozhodnutím zásadně nesovlasím.

Věřím, že naše univerzity jsou oto silnější, když jsou etnicky rozmanité. Náš národ je silnější, protože využíváme všechny potenciál talentů všech našich občanů.

Republikáně naopak uvádí, že zvýhodňování jakékoliv rase je proti hústavní a to nehlede na to, jaký účel má plnit.

Pojďme si tedy ten mechanismus víc přiblížit a řekneme si i něco o historii jeho zavádění nebo počátku uplatňování, prosím.

Affirmative action, vlastně ty principy, to, že má federalní vláda nějakou zodpovědnost za nozrovno právnění a nápravu diskriminace nebo znevýhodnění etnických menšin.

Vlastně my ho můžeme vystopovat až do 60.70.19. to znamená tka poopčanské válce.

Už tehdy Congress prosadil několik cílených programů specificky pro afroamerickáni, těch bylo zhruba 4 miliony,

kteří v Americe a byli to většinou bývalý otroci, co nám bez vzdělání, prakticky bezprizorní.

A hovořil se o tom, že se budou využívat samozřejmě peníze daněových poplatníků, bylochů, na to, aby se pomohlo černochům a zároveň,

v kterou bylo prosazen a prohlasován 14 dodatek ústavy, právě specificky pro afroamerickáni, aby získali rovnoprávné postavení jako občané USA.

Takže tam vidíme plnitý první kořeny, ten 14 dodatek ústavy, který hovoří o zrovnoprávnění, o tom, že se nesmí diskriminovat na základě rasového původu a tak dále.

No a potom ta moderní podoba, affirmative action začíná v 60. letech, kdy vrcholí hnutí za občamská práva, především tedy afroamerickému, ale i dalších etnických menšin,

a tím vrcholí 100 let období se gregačních zákonů.

A John F. Kennedy tedy vydá exekutivní příkaz, který reaguje na to hnutí za občamská práva.

A hovoří je to, že by se měli nastavit v kontraktech, v snouvách s různými poskytovateli služe v federálních úřadech, tak i vlastně v těch dalších institucích.

Měl by se nastavit prostě zrovnoprávnění.

A měl by se vytvořit přístup pro poskytovateli služe v zrát afroamerickému, hispánců a dalších minorit.

A to se postupně, tady ten mechanismus vlastně rozšíří, navazuj na něho hned, který další prezident Lyndon B. Johnson.

A postupně si je přijmou za své, a to je asi ta nejvíraznější, ta nejznámější varianta toho, přijmou ten princip za své americké univerzity.

A začnou zavádět různé mechanismy vlastně, jak přijmout více uchazečů o studium zřád právě tady těch dlouhodobě znevýhodněných menšin,

kteří, to je ten důležitý bod, které samozřejmě do těch škol nemohli na základě těch segregčních zákonů chodit,

a nebo byli i zásadně znevýhodněni, samozřejmě tím, jak omezený přístup měli k dalším zdrojům, ať už to bylo ve školství, tak samozřejmě ich rodiče neměli dost peněz na to, aby je mohli posílat do

těch různých přípravných kursů a tak dále,

takže vůbec celkou je blíznevýhodnění.

Tak k tomu ta affirmative action měla sloužit, naprosto vědomně reaguje na ta desetiletí, řekl bych skoro staletí nějaké diskriminace,

a k tomu ten nástroj z počátku měl sloužit k nápravě a zrovnoprávnění, které těch lidí není to diskriminace vůči komu jinému,

ale je to náprava historických křivt a podporat těchto studentů, aby mohli být na stejné úrovni, jako ta byložská majorita.

A jak to v praxi vypadalo při tom přijímacím řízení na Americké univerzity, může toto víc přiblížit?

Určitě. Tam je potřeba rozlišit dvě éry affirmative action, teda má počátky v těch 60. letech, ale vlastně už v roce 78.

Nějakým zúsem omezená právě ze strany nejvyššího soudu.

Do té doby univerzity vlastně začali zavádět některé z nich povědně jednoznačné kvoty.

Kvoty byly asi ten nejednoušší způsob, jak to udělat. Důležité tady u toho vyvrátí did and meetus.

Univerzity nastavili kvoty, například univerzity v kalifornském systému Univerzivy Alfauně,

nastavili kvoty s tím, že uchazeči o studium museli splnit základní podmínky přijímacích zkoušek.

A potom následně z toho počtu těch studentů, kteří to splnili, se vybíral nějaký konkrétní počet,

takže ne všichni, kteří splnili podmínky se dostali, ale zároveň v rámci toho počtu bylo vyčel několik míst,

specificky pro členitari těch dlhodu beznovýhodněných menšin.

Takže to je jedna z těch nejznámějších variant, ale po 19. cenecár 8,

kde nejvyšší jsou tady ty naprosto zdřejme kvoty, které určují specificky, kolik míst může být pro černohi.

Byt splnili ty podmínky, ale specificky pro ně.

Takže to můžete mít v ním jako diskriminaci, že se nedostav na to vyskou školu.

Tak tady ty kvoty vlastně nejvyšší jsou zruší, řekne, že to je proti ústavní,

a že by ten nástroj affirmative action neměl být používaný práve k nápravitártě historický křit.

Změní se ten narrativ a nejvyšší jsou říká, že vlastně i v pořádku brát v potas

rasový původ ucházečeho studium, ale pouze jako jedno z mnoha kritéri.

Ide o to, že univerzity a státy, které provozují by měli mít zájem na tom,

aby studenti mohli studat v co nejvíce rozmanitém diversifikované kampuse

s studentském prostředí.

Takže je zájmem univerzit přimat tedy ty ucházeče z těch menšin.

Nejako nápravu těch křivt, ale jako nějaké pozitivum, že bude tady ta diversita.

A v tu chvíli se teraz mníjí ty přímáčky, kdy vlastně rasový původ se stane jenom jedním z mnoha kritéri,

jenom jednou kategorií, kterou ty univerzity zohledňují přitom přímácím.

Řízení, ještě znovu připomenu, i ti, Černoši, Azijaté, Native American, řispánci musí podát splnit přímáčky, pak se z nich konkrétně vybírá, určitý počet lidí, který se skutečně dostanou.

Funguje to takhle i na Českých univerzitách splnit přímáčí řízení, ale my berem ještě na anglistice v ostravi jenom nějaký počet studentů, a něch, který sice dali přímáčky, tak se boužel nedostanou.

Víme, jakou podporu ten mechanismus Affirmative Action měl u americké veřejnosti, proběhli na to třeba nějaké výskumi veřejného mínění, tušíme, komu to nejvíc vadělo? Nejvíco samozřejmě historicky vadí bylořském majoritě.

Ty jednotyvě průzkumi už o 60. let ukazují,

že obecně se zvýšil ten počet, no to procento, respondentů

ze strany té bylořské majority, kteří říkají,

že jim to jako dvě nevadí, nebo že to podporují,

ale obecně to číslo je dlouhodobě míské, rozhodně to není většina.

Taky záleží samozřejmě u těch různých průzkumů, na co se zeptáte,

protože i v současnosti existují průzkumi,

kteřé ukazují, že mezi americké a získeho původu ta podpora

není moc vysoká, ale těch, kteřé průzkomů ukazují,

že je jednosti na poloviční dine, zase, že je pod tou polovinou

po těmi 50 procenty. A samozřejmě, mezi afroamerickány

má affirmative action dlouhodobě, spíše pozitivní odezvů,

v druhý se k ní spíše pozitivně, že by chtěli,

aby zůstala nástroj, aby dále existoval.

Takže je to vlastně nástroj, co to různé politiky,

je to mechanismus, který nastavla federální vláda v 60. letech

na vzdory tomu, co si o tom myslá většina obyvatelstva.

I proto bych řekl, že vlastně ta reakci na ten rozsupěk

z minulého týdne není tak emocionální, tak je vlátra

minulý rok ohledný těch interupcí, protože skrátka

je to program, který pro mnoho lidí je nepopulární,

je zbytečný, je diskriminující, nedává vůbec žádný smysl,

takže vlastně spousta lidí je ráda, že to nejvši jsou

iný lidi nemzrušel.

Na spořáku vám to dost necinka?

Kam z penězi, aby byly chráněné před inflací?

Fond Monetica zhodnotí jakoukoliv částku o 6,5 %

a to firmám i do mátnostem.

Více na Monetica.cz

Firmative Action pořád existuje, nebo byla dlouhodobě využívána, tak byl znatelný ten pokrok.

Idovězda v California do roku 96, kdy Kaliforně zrušila zákonem

affirmative action, tak vlastně byhem osnesátých let a na zčátku divarysátých let všlo za znamenat v těch statistikách, na těch jednotlivých univerzitách, těch dotlivých kampusech postupný nárůst počtu studujících práve tady z těch zminovaných dlouhodobě diskriminovaných latnických menšin.

A samozřejmě větší počet bylo práve těch Asian Americans, na původu, ale byl vidět i na růz právy u těch ostatních.

To, že to mělo jednoznačně pozitivní dopad, tě lidi mohli chodit na jednu, na silně výběrové univerzity, tam je důležitý ten sociální kapitál, samozřejmě, nejenom ta kvalita toho vzdělání, ale i kvalita vlastně těch koneksí, to prostředí, ve kterém můžete studovat a pak těch koneksí, které následně máte.

California vlastně do roku 96 zrušila, a o té roby vidíme naopak pokles počtu studentů procento zastoupení těch studentů z afroamerické a hispáncké komunity, nárůst stají asi zko-americké komunity, a samozřejmě následně nárůst i běložských studentů na úkord práve těch z těch jiných menšin.

Takže ten dopad vlastně byl tady pro těch lidi vždycky pozitivní.

Na druhou stranu je třeba dodat, že affirmative action už realně neexistuje na drtivé většině amerických univerzit.

Oni přijali jiná kryteria, jiné způsoby hodnocení studentů v tom přijímacím řízení, ale na mnoha z těch nejvíběrovějších, těch skutečně nejelitnějších,

nejprestějšějších univerzitách nějaký způsob affirmative action, tože rasový původ je jedním z mnoha kryterii, tak tam to existuje

a tam práve vlastně směřovali těch snahy těch různých konzervativních aktivistů, proč u nejvyššího soudu a u dalších soudu to zrušit a práve na ty nejelitnější univerzity vždycky směřovali těch affirmative action a drží se tam, protože jsou tak nesmírně výběrové a zároveň vám dávají tak obrovský sociální asi bolický kapitál, to v jakých krůžích se potom pohybujete, jaký tip pracovní přelžitostí vám je potom nabízený jako Absolventovi Harvardu, Princetону, Cornellu

nebo univerzity v Severní Karolíně,
tak vlastně k tomu neměli právě tady
ty menšiny přístup takový
a to affirmative action tím párem byla důležitá
proto, aby zachovala aspoň nějaký přístup
studentů tady z těch menšin
te obrovské příležitosti, kterou potom těch lidí mají.
Takže jedno začne pozitivní
a ukážeme se, že tam, kdy to bylo zrušeno,
tak vlastně ten počet studentů právě tady z těch menšin,
kromě těch Asian American začne klasat.
Měkteré americké státy, atuším,
že jich je celkem dvětuš, ale ten mechanismus
nebo politiku zohledňování etnického původu
zakázali, víme, jaké to tam vyvolalo
okamžité reakce a jaké to pak mělo dopady?
Vlastně tady těch státy jako je Kalifornie
a těch dalších osům, na příklad Michiganie
mezi nimi, které má velmi dobré univerzity
a jeden třípad nejvyšší osudů
se ho vlastně týkal v roce 2003
ohledně Affirmative Action a pádelat na to právě
zákonodárci, stejně jako v Kalifornii
když tam lády republikáni v 90. letech.
Tak Affirmative Action skrátka zakázali,
ospekteré zrušili. Co je hrozně zajímavé,
je, že Kalifornie se pokusila Affirmative Action
znovu zavest na breferendu v roce 2020
a byť Joe Biden jednoznačně v Kalifornii vyhrál,
co byl kandidát demokratické strany.
Tak Affirmative Action neprošla,
57% lidí se breferendu
vyslovalo proti znovu zavedení Affirmative Action.
Hodně Asian Americans vrti němu hlasovalo.
Jak jsem už zmiňoval, je to tém,
které jako úplně politické vlastně
není výtěžné pro demokraty.
Nyní to něco našem by měli stavět
nějak zásadně svojí politiku, protože ich voličina
to úplně neslyší z některých těch etnických minorit
a zároveň i sné byložské majority.
Každopádně, co stýká Kalifornii
já už jsem zmiňoval, že vlastně
nastal propad po tom roce 1996

tom počtu studentů právě
s řad Afroameričnou a Hispáncou
a Native Americans samozřejmě
kodíky bylo zastoupeno na těch jednotlivých campusech
University v California
a k tomu dodám teda ještě vlastně to,
že nejenom, že se snížil počet
tedy těch studentů
ale to, že bylo zrušené Affirmative Action
wedle k tomu, že ti studenti se tím párem
Afroameričané a další, se nedostávají
na ty nejprestyznější campusy
v rámci toho systému University of California
to je jeden z největších systémů
University, má to x kampusů
a ty jsou vlastně o těch nejprestyznějších poty
třekněme průměrné nebo potprůměrné
a vlastně místo, aby
ta Affirmative Action pomáhala tomu
aby se ti studenti dostávali právě
na ty nejelitnější campusy
a najednou oni se po tom zákasu
začali dostávat na ty, řekněme
průměrnější campusy
a tam vidět odliv na
překněme méně prestižní campusy
v rámci toho University of California
systému. Zvýšela se tím pádem jejich
propadovost, vůbec zájemo studium
došlo následně, pokud to byli absolventi
došlo ke snížení jejich výdělku
těch absolventů a samozřejmě
ke znatelnému ubitku sociálního kapitálu
které bylo spojené se studium právě
na těch prestižních elitních campusy
a naopak místo na těch elitních campusy
ta připadla, půjd' to těme jich nemajkenc
v 3. většině, uchaze čunsté
majoryty z různých důvodů. Takže
nyní to jenom tak, že by vlastně
ubyl počet studentů na těch nejlepších campusech
ale měl to i další, důležité
socioekonomické dopady na ty studenty.
Takže, tak jak říkaj, někteří komentáteři

a právníci zřád afroameričanů
to zrušení Affirmative Action
celkově, celnárodně
je vlastně jako tragédie.
Ano, z toho co jste říkal
to trhu vypadá, že
Affirmative Action byla dlouho
trnem v okurčité a některým skupinám
politickým, možná etnickým
a že tak trochu mohla být
jak si terčem
i třeba z pohledu nejvyššího
soudu, jehož složeně takové
jaké je. A když se podíváme
na jeho rozhodnutí z poslední doby
nemohla by zatím být i vysloveně politická
ambice, co vlastně víme o soucích
menovaných Trumpem a jejich názorech.
Já už jsem vlastně se chystal,
že Affirmative Action byli zrušená už na podzim.
Já Affirmative Action i přednáším
a když když o tom přednáším
tak si vlastně říkám, kdy budou se ty slády
změnit na to, abych tam napsal to datum,
kdy to bylo zrušené.
Protože bylo jenom otázkou času
v momentu, kdy Donald Trump nominoval
ty při souce silně konservativní
na nejvyšší soud.
Je to jeden z jeho největších úspěchů
to, akým jsme si měli nejvyšší soud
na dlouhá desetí letu.
A taková Nila Gorsiče a Mikolí Béretovou
zcela zvinilo rozložení
nejvyššího soudu,
posunul ho silně do prava a bylo jasné,
že témata jako je interupce
ochrana, například osob právě
jako je LGBT plus
afroamerická volebních práv
a právě třeba Affirmative Action
nebo i toho životního prostředí, jak jsem změňoval
a samozřejmě zbraniové kultury
a tásky u věc držení a nošení zbraní.

To byla témata, u kterých bylo zřejmé
jakým směrem
spůsobem na dními tady tři souci přemýšlí
a že na jednu tím párem vytvoří většinu
na tohle výši soudu,
která bude schoprán u všech tady těchto témat
rozhodnout silně konzervativním
směrem půjde
spíše na ruku republikánské straně
a tím konzervativním skupinám, které
roky, dekády
se snaží všechny tady ty výdobídky
z těch 60. a 70. let
u LGBT plus, řekněme
posledných 10-15 let,
že se je bude pokoušet zrušit
to nejvíce omezit.
Bylo to a bude to
součástí politické kampaně
k prezidentským volbám
v roce 2024.
Trump bude říkat,
že on je ten, který zařídil,
že nejvíší jsou těchka tímto způsobem rozhoduje
a je to srušitšně jako jeho
veliký politický úspěch.
Ozrušení affirmative action
se vlastně majordní společnost
pokouší a zejména teda
konzervativci se pokouší
k těch nímají jako diskriminační nástroj
to affirmative action.
Chápu, proč takhle vnímají,
chápu, že neberou v potas
to dlouhoh historie diskriminať se bučí
afroameričnou a dalším skupinám rozumím tomu.
Ale to, jakým způsobem rozhodu
nejvíší jsou v minulý týden
vlastně nedává smysl a to z toho důvodu
přespechne dává smysl
v tom politickém kontextu, který jsem tedka zmíněl
ale nedává smysl historicky, protože
v minulých letech
odsouhlasil affirmative action

potvrdil, že může existovat, že je ústavní, není proti ústavní protože odsouhlasil, že může fungovat jako nástroj právě vedoucí k té diverzitě, k té rozmanitosti si natěkám bůzev. A že je to něco na čem by jak stát nebo státy, tak federalní vláda měla mít zájem. Že je to důležitá hodnota, kterou je potřeba podpořit.

A to znamená, že existuje řada precedentu nejvyššího soudu proti kterým vlastně ten současný soud šel. A řekl, že my vlastně máme trochu jiná kryteria posouváme to, jakým jsou sem to chceme hodnotit, tím pádem rušíme ty předchozí precedenty. Takže je to nekonzistentní rozhodnutí a na jednu to, co v minulosti existovalo, bylo potvrzeno nejvyšší soudem a fungovalo, tak na jednu je proti ústavní. Takže za mě je to čestně politické rozhodnutí, ale naprosto mu rozumím, proč k němu došlo a je to obrovský úspěch

Jan Beneš, Amerikanista z Ostravské univerzity. Odskrad děkujeme za váš čas a expertízu. Taky děkuju a ještě jedno děkuju za pozvání.

To je z úterní epizory podcastu 559 Všechno. Ke všem starším dílům se můžete kdykoli vrátit v podcastových aplikacích na webu se znam zpráv i na platformě podcasty CZ.

Pokud se s námi chcete podělit o vaše dojmy z poslechu, nebo pro nás máte jiný námět, napište nám na e-mail za minutu 6 za vynáč sezu.cz. Nebo nás kontaktujte na sociálních sítích Twitter a Instagram, kde nás také najdete pod profilem za minutu 6.

Za poslech děkuje a napříště
se těší Pavel Wondra.